

ICE®

360°
Coverage

ઘટિહાસ અને સંસ્કૃતિ

Special
Issue

કુલ **13** TOPICS

CURRENT AFFAIRS

- શ્રી પદ્મનાભસ્વામી મંદિર
- 2 ઓક્ટોબર: લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતી
- ગાંધી જયંતી
- પ્રાચીન ભારત પ્રજાસત્તાક
- આઝાદ હિંદ સરકાર
- ગંગા ઉત્સવ 2021 - નદી મહોત્સવ

TARGET

26/12/2021

GPSC
Prelim

COMING SOON

ICE®
360°
Coverage

પર્યાવરણ

Special
Issue
કુલ **50** TOPICS
CURRENT AFFAIRS

TARGET
19/12/2021
GPSC
Prelim

INDEX

- શ્રી પદ્મનાભસ્વામી મંદિર.....01
- મણિપુરમાં નૃત્ય અને સંગીત ઉત્સવ 'નટ સંકીર્તન' શરૂ.....01
- 2 ઓક્ટોબર: લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતી...01
- 2 ઓક્ટોબર: આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ (International Day Of Non-Violence)..01
- ગાંધી જયંતી.....01
- પ્રાચીન ભારત પ્રજાસત્તાક.....03
- માઉન્ટ મણિપુર અને ઝેંગ્લો-મણિપુર યુદ્ધ...03
- આઝાદ હિંદ સરકાર.....04
- છત્તીસગઢમાં રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય મહોત્સવ (National Tribal Dance Festival)નું આયોજન કરવામાં આવશે.....04
- સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે સ્વતંત્રતા ચળવળ પર પોડકાસ્ટ શરૂ કર્યું.....05
- ગંગા ઉત્સવ 2021 - નદી મહોત્સવ.....05
- આઝાદીનો અમૃત મહોત્સવ: સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે 3 સ્પર્ધાઓ શરૂ કરી.....06
- પસુનપોન મુથુરામલિંગા થેવર.....06

GPSC 1/2, PI, PSI/CONSTABLE, S.T.I., Dy.SO, નાયબ મામલતદાર, બિનસચિવાલય કલાર્ક, તલાટી, TET, TAT વગેરે વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તક

ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

GPSCની નવી પરીક્ષા પદ્ધતિને અનુરૂપ સંપૂર્ણ પરીક્ષાલક્ષી પુસ્તક

નૃત્ય, સંગીત, નાટ્ય, શિલ્પ, ચિત્ર, સ્થાપત્ય વગેરે કળાઓનો પરીક્ષાલક્ષી અભ્યાસ

સાંસ્કૃતિક વારસા સંબંધિત મહત્વની વર્તમાન ઘટનાઓનો સમાવેશ

સંબંધિત પ્રશ્નોને ધ્યાનમાં રાખીને તૈયાર થયેલું કન્ટેન્ટ

પરીક્ષાલક્ષી મહત્વની માહિતીની તદ્દન સરળ રજૂઆત

સંપાદક
મૌલિક ગોધિયા

ICE[®]
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

ઈતિહાસ અને સંસ્કૃતિ

શ્રી પદ્મનાભસ્વામી મંદિર

- તાજેતરમાં સુપ્રીમ કોર્ટ (SC)એ શ્રી પદ્મનાભસ્વામી ટેમ્પલ ટ્રસ્ટ દ્વારા ગત વર્ષે (2020) કોર્ટના આદેશ મુજબ 25 વર્ષના ઓડિટમાંથી મુક્તિની માંગ કરતી અરજી ફગાવી દીધી છે.

પદ્મનાભસ્વામી મંદિર

- ઈતિહાસકારોના મતે આ મંદિર 8મી સદીનું છે પરંતુ વર્તમાન માળખું 18મી સદીમાં ત્રાવણકોરના તત્કાલીન મહારાજા માર્તાન્ડ વર્મા (Marthanda Varma) દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- આ મંદિર શરૂઆતમાં લાકડાનું બનેલું હતું પરંતુ બાદમાં ગ્રેનાઈટમાંથી બનાવવામાં આવ્યું હતું.
- આ મંદિર સ્થાપત્યની વિશિષ્ટ ચેરા શૈલીમાં બનાવવામાં આવ્યું છે અને અહીં મુખ્ય દેવતા ભગવાન વિષ્ણુ છે, જે આદિશ છે અથવા તમામ સર્પોનો રાજા છે તે અનંત શયન મુદ્રા (શાશ્વત યોગની ત્રાંસી મુદ્રા) માં બેઠો છે.
- તે ભારતમાં વૈષ્ણવવાદ સાથે સંકળાયેલા 108 પવિત્ર મંદિરોમાંનું એક માનવામાં આવે છે.

મણિપુરમાં નૃત્ય અને સંગીત ઉત્સવ 'નટ સંકીર્તન' શરૂ

- ઈન્ફાલના જવાહરલાલ નહેરૂ મણિપુર ડાન્સ એકેડેમી (JNMDA) ના પેવેલિયનમાં 30 સપ્ટેમ્બર, 2021 થી 'નટ-સંકીર્તન' ઉત્સવ શરૂ થયો.
- તહેવાર નૃત્ય અને સંગીતનો ત્રણ દિવસનો તહેવાર છે.
- આ એકેડેમીની પ્રવૃત્તિઓની વાર્ષિક હાઈલાઈટ્સ છે.
- મણિપુર તેની સમૃદ્ધ સંસ્કૃતિ અને વારસા માટે જાણીતું છે.
- સરકાર બેરોજગાર યુવાનો માટે આવક સર્જન અને રોજગારી સર્જન પર પણ નજર રાખી રહી છે અને 'સ્ટાર્ટ અપ' જેવી અનેક યોજનાઓ ચલાવી રહી છે.

નટ સંકીર્તન

- શાસ્ત્રીય રાગમાં, નટ સંકીર્તન ભગવાન કૃષ્ણનું સ્તોત્ર છે જે અનેક સ્વદેશી લયનું સંશ્લેષણ કરે છે. સંકીર્તન તેના પ્રદર્શનમાં લયના દાખલાઓ અને વસ્ત્રો સાથે ચોક્કસ નિયમો અને નિયમો દ્વારા નિર્ધારિત કડક કોડને અનુસરે છે. સંકીર્તન જન્મથી મૃત્યુ સુધી વ્યક્તિના જીવનમાં મહત્વના પ્રસંગોને ચિહ્નિત કરવા માટે કરવામાં આવે છે. યુનેસ્કોએ 2013માં મણિપુર નટ સંકીર્તનને માન્યતા આપી હતી.

2 ઓક્ટોબર: લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતી

- લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતી આજે 2જી ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવી રહી છે. લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીનો જન્મ 2 ઓક્ટોબર, 1904ના રોજ થયો હતો અને 11 જાન્યુઆરી, 1966ના રોજ તેમનું અવસાન થયું હતું. તેઓ સ્વતંત્ર ભારતના ત્રીજા વડાપ્રધાન હતા.

2 ઓક્ટોબર: આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ (International Day :) Non-Violence)

- મહાત્મા ગાંધીની જન્મજયંતિની ઉજવણી માટે 2 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ મનાવવામાં આવે છે. 2007માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા આ દિવસની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. જનજાગૃતિ અને શિક્ષણ દ્વારા અહિંસાનો સંદેશ ફેલાવવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- આ દિવસ મહાત્મા ગાંધી માટે સાર્વત્રિક આદર દર્શાવે છે.

અહિંસા

- તેને અહિંસક સંઘર્ષ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. તે રાજકીય પરિવર્તન પ્રાપ્ત કરવા માટે શારીરિક હિંસાનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપતું નથી. અહિંસા શબ્દ અત્યારે શાંતિવાદના પર્યાય તરીકે વપરાય છે. વીસમી સદીથી, સામાજિક પરિવર્તન માટે અહિંસાને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવ્યું છે.

ગાંધી જયંતી

- મહાત્મા ગાંધીની 152મી જન્મજયંતિ 2 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ ઉજવવામાં આવી હતી.
- આ દિવસે મહાત્મા ગાંધી તેમજ પૂર્વ વડાપ્રધાન લાલ બહાદુર શાસ્ત્રીને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

જન્મ

- મહાત્મા ગાંધીનો જન્મ 2 ઓક્ટોબર, 1869ના રોજ પોરબંદર (ગુજરાત)માં થયો હતો.

સંક્ષિપ્ત પરિચય

- તેઓ જાણીતા વકીલ, રાજકારણી, સામાજિક કાર્યકર્તા અને લેખક હતા જેમણે બ્રિટિશ શાસન સામે ભારતની રાષ્ટ્રવાદી ચળવળમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી.

સત્યાગ્રહ

- દક્ષિણ આફ્રિકામાં (1893-1915) તેમણે જનઆંદોલનની એક નવી વ્યવસ્થા સત્યાગ્રહ ની સ્થાપના કરી અને તેની સાથે જાતિવાદી શાસનનો સફળતાપૂર્વક સામનો કર્યો.

- > 'સત્યાગ્રહ'ના વિચારમાં 'સત્યની શક્તિ' અને 'અહિંસા સાથે સત્યની શોધ'ની જરૂરિયાત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો.
- > વિશ્વભરમાં ગાંધી જયંતી નિમિત્તે 2 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.
- > ગાંધીશાંતિ પુરસ્કાર દર વર્ષે અહિંસા અને અન્ય ગાંધીવાદી પદ્ધતિઓ દ્વારા સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય પરિવર્તન લાવવા માટે એનાયત કરવામાં આવે છે.

ભારત વાપસી

- > 9 જાન્યુઆરી, 1915ના રોજ તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાથી ભારત પરત ફર્યા હતા.
- > ભારતના વિકાસમાં વિદેશી ભારતીય સમુદાયના યોગદાનને ચિહ્નિત કરવા માટે દર વર્ષે 9 જાન્યુઆરીએ પ્રવાસી ભારતીય દિવસનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

ભારતમાં સત્યાગ્રહ આંદોલન

- > મહાત્મા ગાંધી માનતા હતા કે અહિંસાનો ધર્મ તમામ ભારતીયોને એક કરી શકે છે.
- > 1916માં, તેમણે બિહારમાં ચંપારણની મુલાકાત લીધી હતી જેથી ખેડૂતોને ઈન્ડિગો ખેતીની દમનકારી પ્રણાલી સામે લડવા માટે પ્રેરિત કરી શકાય.
- > 1917માં ગુજરાતના ખેડા જિલ્લાના ખેડૂતોને ટેકો આપવા સત્યાગ્રહનું આયોજન કર્યું હતું. પાક નિષ્ફળ અને પ્લેગના રોગચાળાથી પ્રભાવિત ખેડાના ખેડૂતો આવક ચૂકવી શક્યા ન હતા અને મહેસૂલ વસૂલાતમાં થોડી છૂટની માંગ કરી રહ્યા હતા.
- > 1918માં તેઓ કપાસ મિલના કામદારો વચ્ચે સત્યાગ્રહ આંદોલન માટે અમદાવાદ ગયા હતા.
- > 1919માં તેમણે સૂચિત રોલેટ એક્ટ(1919) સામે દેશવ્યાપી સત્યાગ્રહ શરૂ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો.
- > આ કાયદા હેઠળ સરકારને રાજકીય પ્રવૃત્તિઓ અને રાજકીય કેદીઓને બે વર્ષ સુધી સુનાવણી વિના દબાવવા માટે ઉચ્ચ સત્તાઓની અટકાયત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.
- > કુખ્યાત જલિયાવાલા બાગની ઘટના 13 એપ્રિલ, 1919ના રોજ બની હતી. હિંસાનો ફેલાવો જોઈને મહાત્મા ગાંધીએ આંદોલન બંધ કરી દીધું (18 એપ્રિલ, 1919).

■ અસહકાર આંદોલન (1920-22):

- > સપ્ટેમ્બર 1920માં કોંગ્રેસના કલકત્તા અધિવેશનમાં તેમણે અન્ય નેતાઓને ખિલાફત અને સ્વરાજના સમર્થનમાં અસહકાર આંદોલન શરૂ કરવાની જરૂરિયાત અંગે ખાતરી આપી હતી.
- > ડિસેમ્બર 1920માં નાગપુરમાં કોંગ્રેસ અધિવેશનમાં અસહકાર કાર્યક્રમ અપનાવવામાં આવ્યો હતો.
- > ફેબ્રુઆરી 1922માં ચૌરી-ચૌરાની ઘટના બાદ મહાત્મા ગાંધીએ અસહકાર આંદોલન પાછું ખેંચવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

■ દાંડી કુચ:

- > 1930માં ગાંધીજીએ જાહેરાત કરી હતી કે તેઓ મીઠાના કાયદાને તોડવા માટે કૂચનું નેતૃત્વ કરશે.
- > તેમણે સાબરમતી આશ્રમથી ગુજરાતના દરિયાકાંઠાના શહેર દાંડી તરફ કૂચ કરી હતી, જ્યાં તેમણે દરિયાકિનારેથી મળી આવતા કુદરતી મીઠું અને મીઠું ઉત્પન્ન કરવા માટે દરિયાનું પાણી ઉકાળીને સરકારી કાયદો તોડ્યો હતો.
- > આ ઘટના સવિનય કાનૂનભંગ આંદોલનની શરૂઆત દર્શાવે છે.

■ મહાત્મા ગાંધીએ બ્રિટિશ શાસન સામે સવિનય કાનૂનભંગની ચળવળ:

- > 1931માં ગાંધીજીએ યુદ્ધવિરામ (ગાંધી-ઈરવિન સંધિ) સ્વીકારી હતી અને સવિનય કાનૂનભંગનો અંત આણ્યો હતો અને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસના એકમાત્ર પ્રતિનિધિ તરીકે લંડનમાં બીજી રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સમાં ભાગ લેવા સંમત થયા હતા.
- > લંડનથી પાછા ફર્યા બાદ મહાત્મા ગાંધીએ સવિનય કાનૂનભંગની ચળવળ ફરી શરૂ કરી હતી. આ આંદોલન એક વર્ષથી વધુ સમય સુધી ચાલુ રહ્યું હતું, પરંતુ તેણે 1934 સુધી પોતાની સત્તા ગુમાવી દીધી હતી.

■ ભારત છોડો આંદોલન:

- > બીજું વિશ્વયુદ્ધ (1939-45)ના પ્રકોપ સાથે ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદી સંઘર્ષ તેના અંતિમ નિર્ણાયક તબક્કામાં પ્રવેશ્યો.
- > ક્રિપ્સ મિશનની નિષ્ફળતા (માર્ચ 1942), ભારતીયોને સત્તા હસ્તાંતરિત કરવામાં બ્રિટિશ અનિચ્છા અને હિન્દુઓ અને મુસ્લિમો વચ્ચેના વિખવાદને પ્રોત્સાહન આપતા રૂઢિચુસ્ત અને સાંપ્રદાયિક દળોને ઉચ્ચ બ્રિટિશ સત્તાવાળાઓએ આપેલા પ્રોત્સાહને ગાંધીજીને 1942માં તાત્કાલિક બ્રિટિશ પાછા ફરવાની માંગ કરવા પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા, જેને પાછળથી 'ભારત છોડો આંદોલન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

સામાજિક કાર્ય

- > તેમણે કહેવાતા અસ્પૃશ્યોના ઉત્થાન માટે પણ એક મહત્વપૂર્ણ કાર્ય કર્યું અને અસ્પૃશ્યોને નવું નામ આપ્યું - 'હરિજન', જેનો અર્થ થાય છે 'ભગવાનના બાળકો'.
- > સપ્ટેમ્બર 1932માં બી.આર.આંબેડકરે પુના સમજૂતી પર મહાત્મા ગાંધી સાથે વાતચીત કરી હતી.
- > તેમના આત્મનિર્ભરચારાનું પ્રતીક ભારતીય સ્વતંત્રતા ચળવળનું લોકપ્રિય પ્રતીક બન્યું.
- > દેશના ભાગલા પહેલાં અને દરમિયાન બંને સમુદાયો વચ્ચે તણાવ નોંધપાત્ર રીતે વધતાં તેમણે લોકોને શાંત પાડવામાં અને હિન્દુ-મુસ્લિમ રમખાણો અટકાવવામાં પણ મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.
- > 1942માં તેમણે મહારાષ્ટ્રના વર્ધા ખાતે હિન્દુસ્તાની પ્રચાર સભાની સ્થાપના કરી. આ સંસ્થાનો ઉદ્દેશ હિંદી અને ઉર્દૂ વચ્ચેની કડી ભાષા હિન્દુસ્તાનીને પ્રોત્સાહન આપવાનો હતો.

- પુસ્તકો: હિંદ સ્વરાજ, સત્યના પ્રયોગો (આત્મકથા).

મૃત્યુ

- નથુરામ ગોડસેએ 30 જાન્યુઆરી, 1948ના રોજ ગોળી મારીને તેમની હત્યા કરી હતી.
- 30 જાન્યુઆરીને દેશભરમાં શહીદ દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

પ્રાચીન ભારત પ્રજાસત્તાક

- તાજેતરમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભાને સંબોધતા પ્રધાનમંત્રીએ એક મહત્વનો ઐતિહાસિક મુદ્દો રજૂ કર્યો હતો કે ભારત માત્ર વિશ્વની સૌથી મોટી લોકશાહી જ નહીં પરંતુ લોકશાહીની માતા પણ છે.
- પ્રાચીન ભારત લોકશાહી અને પ્રજાસત્તાકવાદના પ્રારંભિક સ્વરૂપોના અસ્તિત્વની સાક્ષી છે.
- વૈદિક શાસન: વેદ લોકશાહી શાસન પ્રણાલીમાં બે પ્રકારનું શાસન હતું:
- રાજાશાહી : એમાં રાજા ચૂંટાયો. તેને લોકશાહીની શરૂઆત માનવામાં આવે છે.
- પ્રજાસત્તાક : રાજા કે સમ્રાટને બદલે કાઉન્સિલ કે મિટિંગમાં સત્તાનું પ્રમાણ સમાવિષ્ટ હતું.
- આ ગૃહનું સભ્યપદ જન્મને બદલે કર્મ સિદ્ધાંત પર આધારિત હતું અને તેમાં એવા લોકો શામેલ હતા જેમણે પોતાને તેમના કાર્યોથી અલગ કર્યા હતા.
- ધારાસભાઓની આધુનિક દ્વિગૃહી પ્રણાલીની નિશાનીને પણ પ્રાચીન સંસ્થા સભા તરીકે ઓળખવામાં આવી હતી જેમાં સામાન્ય લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવતું હતું.
- નીતિ, લશ્કરી બાબતો અને દરેકને અસર કરતા મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ પર ચર્ચા કરવા માટે ઋગ્વેદમાં વિદ્યાથનો સૌથી વધુ વખત ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. આ ચર્ચાઓમાં મહિલાઓ અને પુરૂષો બંનેએ ભાગ લીધો હતો.

એક મહાન યુદ્ધ

- મહાભારતના શાંતિ પર્વના પ્રકરણ 107/108માં ભારતમાં પ્રજાસત્તાકોની લાક્ષણિકતાઓ (જેને ગણ કહેવામાં આવે છે) નું વિસ્તૃત વર્ણન છે.
- તેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે પ્રજાસત્તાકના લોકોમાં એકતા હોય છે, ત્યારે પ્રજાસત્તાક શક્તિશાળી બને છે અને તેના લોકો સમૃદ્ધ થાય છે અને આંતરિક સંઘર્ષોની સ્થિતિમાં તેઓ નાશ પામે છે.
- આ દર્શાવે છે કે પ્રાચીન ભારતમાં હસ્તિનાપુર અને ઈન્દ્રપ્રસ્થ જેવા રાજ્યો જ નહીં પરંતુ એવા વિસ્તારો પણ હતા જ્યાં રાજા સિવાય પ્રજાસત્તાક ન હતું.

બૌદ્ધ સિદ્ધાંત

- બૌદ્ધ કેનોન એટલે કે સંસ્કૃત (જેમાં મોટા ભાગનું મહાયાન બૌદ્ધ સાહિત્ય લખવામાં આવ્યું હતું) અને પાલી (જેમાં મોટાભાગનું હિનયાન સાહિત્ય લખવામાં આવ્યું હતું) ભારતના પ્રાચીન પ્રજાસત્તાકોની પ્રણાલીનો વ્યાપક સંદર્ભ ધરાવે છે. ઈ.સ. વૈશાલીના લિચ્છવી.
- બૌદ્ધ સિદ્ધાંતમાં વૈશાલીની મગધ સાથેની દુશ્મનાવટનું પણ વર્ણન કરે છે, જે રાજાશાહી હતી. જો લિચ્છવી જીત્યા હોત તો ઉપખંડમાં શાસનની ગતિ બિન-રાજાશાહી પ્રણાલી દ્વારા વધુ વિકસિત થઈ હોત.
- મહાનિબ્બાના સુદ્ધ (પાલી બૌદ્ધ કાર્ય) અને અવદાન શતાબ્દી (ADની બીજી સદીનું સંસ્કૃત બૌદ્ધ લખાણ) પણ ઉલ્લેખ કરે છે કે કેટલાક વિસ્તારો સરકારના રિપબ્લિકન સ્વરૂપને આધિન હતા.
- બૌદ્ધ અને જૈન ગ્રંથોમાં 16 શક્તિશાળી રાજ્યો અથવા તાત્કાલિક મહાજનપદોની સૂચિ છે.

ગ્રીક રેકોર્ડ્સ

- ગ્રીક ઇતિહાસકાર ડિઓડોરસ સિકુલસના જણાવ્યા અનુસાર, ઉત્તરપશ્ચિમ ભારતના મોટાભાગના શહેરોમાં એલેક્ઝાન્ડરના આક્રમણ સમયે (326 BC) (જોકે કેટલાક વિસ્તારો અંભી અને પોરસ જેવા રાજાઓ હેઠળ હતા) અને ઇતિહાસકાર એરિયન્સ દ્વારા પણ તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.
- એલેક્ઝાન્ડરની સેનાને આ પ્રજાસત્તાકોની સેનાઓ તરફથી ઉગ્ર પ્રતિકારનો સામનો કરવો પડ્યો. ઉદાહરણ તરીકે, સિકંદર મોલ વગેરેથી ભારે નુકસાન સહન કર્યા પછી જીત્યો હતો.

માઉન્ટ મણિપુર અને ઝેંગ્લો-મણિપુર યુદ્ધ

- તાજેતરમાં કેન્દ્ર સરકારે આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓના માઉન્ટ હરિયટને 'માઉન્ટ મણિપુર' નામ આપ્યું છે.

ઝેંગ્લો-મણિપુર યુદ્ધ

- બ્રિટિશરનો મુદ્દો:
- અંગ્રેજોએ આસામના ચીફ કમિશનર જેમ્સ ક્વિન્ટનને સેના સાથે મણિપુર મોકલ્યા હતા. તેમનું પ્રયેય કુલચંદ્રને રાજા તરીકે માન્યતા આપવાનું હતું કે તેમને સત્તાપલટાના નેતા તિકેન્દરજીતની ધરપકડ કરવાની અને મણિપુરથી દેશનિકાલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.
- સાર્વભૌમ રાજ્યમાં બ્રિટિશ કાયદાના આ અતિક્રમણને રાજાએ નકારી કાઢ્યું હતું, જેના કારણે 1891નું ઝેંગ્લો-મણિપુર યુદ્ધ થયું હતું.
- પરાકાષ્ઠા:
- યુદ્ધના પ્રથમ તબક્કામાં અંગ્રેજોએ આત્મસમર્પણ કર્યું હતું અને તેમના અધિકારીઓ જાહેરમાં માર્યા ગયા હતા.

- > બીજા તબક્કામાં અંગ્રેજોએ મણિપુર પર ત્રણ બાજુથી હુમલો કર્યો અને છેવટે ઇમ્ફાલના કાંગલા કિલ્લા પર કબજો કરી લીધો.
- > રાજકુમાર તિકેન્દરજીત અને અન્ય ચારને અંગ્રેજોએ ફાંસી આપી હતી, જ્યારે કુલચંદ્રને અન્ય 22 લોકો સાથે આંદામાન ટાપુઓ પર મોકલવામાં આવ્યા હતા.
- > જીત છતાં યુદ્ધમાં પાંચ મહત્વના અધિકારીઓમાર્યા ગયા હતા.
- > ભારતમાં તેને 1857 ના બળવા પછી બ્રિટિશ શાસન સામેસામાન્ય બળવાનો ભાગ માનવામાં આવે છે.
- > યુદ્ધને કારણે મણિપુર સત્તાવાર રીતે બ્રિટિશ કાઉનના પરોક્ષ શાસન હેઠળ રજવાડા બની ગયું હતું.

- > INAની રચના સૌ પ્રથમ મોહન સિંહ અને જાપાનીઝ મેજર ઈવાઈચી ફુજીવારા દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને તેમાં મલય (હાલના મલેશિયા) ઓપરેશન્સ અને સિંગાપોરમાં જાપાન દ્વારા પકડાયેલા બ્રિટિશ-ભારતીય આર્મી સૈનિકોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.
- > નવેમ્બર 1945માં, INAના લોકો પર કેસ ચલાવવાના બ્રિટિશ પગલાને કારણે દેશભરમાં મોટા પાયે દેખાવો થયા.
- > તેમણે પ્રખ્યાત સૂત્ર 'દિલ્હીયલો' આપ્યું હતું. તેમણે ભારતીયોને આઝાદી આપવાનું વચન આપ્યું અને કહ્યું, 'તુમ મુજે ખૂન દો, મેં તુમ્હે આઝાદી દુંગા'.

આઝાદ હિંદ સરકાર

- > આઝાદ હિન્દ સરકારની સ્થાપનાની વર્ષગાંઠ દર વર્ષે 21 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે.
- > આ દિવસ આઝાદ હિંદ સરકાર નામની ભારતની પ્રથમ સ્વતંત્ર કામચલાઉ સરકારની ઘોષણાને ચિહ્નિત કરે છે.
- > 21 ઓક્ટોબર, 1943ના રોજ સુભાષચંદ્ર બોઝે સિંગાપોરમાં આઝાદ હિંદ (જેને આરજી હુકુમત-એ-આઝાદ હિંદ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે) ની કામચલાઉ સરકારની રચના કરવાની જાહેરાત કરી હતી, જેમાં તેઓ પોતે રાષ્ટ્રપ્રમુખ, વડા પ્રધાન અને યુદ્ધ પ્રધાન હતા.
- > કામચલાઉ સરકારે બોઝને જાપાનીઓ સાથે સમાન ધોરણે વાતચીત કરવા માટે સક્ષમ બનાવ્યું એટલું જ નહીં, પૂર્વ એશિયામાં ભારતીયોને ભારતીય રાષ્ટ્રીય સેના (INA)માં જોડાવા અને તેને ટેકો આપવા માટે એકત્રિત કરવામાં પણ મદદ કરી.
- > સુભાષચંદ્ર બોઝે દેશની બહારથી આઝાદીની લડતનું નેતૃત્વ કર્યું હતું. તેમણે બીજા વિશ્વયુદ્ધ (1939-45)ના પરિણામને ભારતની સ્વતંત્રતા માટે એક મહત્વપૂર્ણ પ્રસંગ ગણાવ્યો હતો.
- > બોઝને 1940માં નજરકેદ કરવામાં આવ્યા હતા પરંતુ 28 માર્ચ, 1941ના રોજ તેઓ બર્લિન ભાગી છૂટવામાં સફળ રહ્યા હતા. ત્યાંના ભારતીય સમુદાયે તેમને નેતાજી તરીકે વખાણ્યા હતા. 'જય હિંદ' સાથે તેમનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.
- > ઈન્ડિયન ઈન્ડિપેન્ડન્સ લીગની રચના 1942માં કરવામાં આવી હતી અને ભારતની સ્વતંત્રતા માટે ભારતીય રાષ્ટ્રીય સેના (INA)ની રચના કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.
- > સુભાષચંદ્ર બોઝ 13 જૂન, 1943ના રોજ રાસ બિહારી બોઝના આમંત્રણ પર પૂર્વ એશિયા આવ્યા હતા. તેમને ઈન્ડિયન ઈન્ડિપેન્ડન્સ લીગના પ્રમુખ અને આઝાદહિંદ ફૌજ તરીકે પ્રખ્યાત INAના નેતા બનાવવામાં આવ્યા હતા.

છત્તીસગઢમાં રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય મહોત્સવ (National Tribal Dance Festival)નું આયોજન કરવામાં આવશે

- > રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય ઉત્સવ (National Tribal Dance Festival)રાયપુરમાં 28 ઓક્ટોબરથી 30 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાશે.
- > સાયન્સ કોલેજ ગ્રાઉન્ડમાં છત્તીસગઢ સરકારની પ્રવાસન વિકાસ યોજના હેઠળ આ ફેસ્ટિવલનું આયોજન કરવામાં આવશે.
- > તે ત્રણ દિવસનો રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય ઉત્સવ છે.
- > આ ઉત્સવમાં ભારતના અનેક રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના આદિવાસી નૃત્ય જૂથોની ભાગીદારી જોવા મળશે.
- > આંતરરાષ્ટ્રીય સહભાગીઓ પણ પોતપોતાના દેશોની આદિવાસી લોક સંસ્કૃતિને દર્શાવતા અને તેની ઉજવણી કરતા આ ઉત્સવમાં ભાગ લેશે.

કયા દેશો ભાગ લઈ રહ્યા છે?

- > રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય મહોત્સવમાં ભારતના વિવિધ ભાગોમાંથી વિવિધ આદિવાસી સમુદાયોના સંખ્યાબંધ કલાકારો ભાગ લેશે. કિંગડમ ઓફ ઈસ્વાટિની, નાઈજીરિયા, ઉઝબેકિસ્તાન, યુગાન્ડા, શ્રીલંકા, માલી, સીરિયા અને પેલેસ્ટાઈન જેવા દેશોના કલાકારો પણ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લેશે.

તહેવારનું મહત્વ

- > આ તહેવાર આદિવાસી સંસ્કૃતિની વિશિષ્ટતાને પ્રોત્સાહન અને ઉજવણી કરશે. તે છત્તીસગઢ અને ભારત અને વિશ્વના અન્ય પ્રદેશોમાં આદિવાસી જીવનની સમૃદ્ધિ અને વિવિધતાને પણ પ્રદર્શિત કરશે.

નૃત્ય પ્રદર્શન

- > ઈવેન્ટમાં નૃત્ય પ્રદર્શન બે કેટેગરીમાં યોજવામાં આવશે, લગ્ન સમારોહ અને અન્ય મુખ્ય ધાર્મિક વિધિઓ.

તહેવારની પ્રથમ આવૃત્તિ

- > વર્ષ 2019માં રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય મહોત્સવની પ્રથમ આવૃત્તિનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તેમાં છ મહેમાન દેશોની સાથે ભારતના 25 રાજ્યોના આદિવાસી સમુદાયોની ભાગીદારી જોવા મળી હતી. આ કાર્યક્રમમાં લગભગ 1 લાખ લોકોએ ભાગ લીધો હતો.

છત્તીસગઢમાં આદિવાસીઓ

- > છત્તીસગઢમાં દંતેવાડા, બસ્તર, બિલાસપુર, કોરિયા, કોરબા, ગારિયાબંધ, ધુરા, મૈનપુર, સુરગુજા, ધમતરી, જશપુર જેવા વિસ્તારોમાં નોંધપાત્ર આદિવાસી વસ્તી છે. તેમનો પોતાનો અલગ ઇતિહાસ, પરંપરાઓ અને સંસ્કૃતિ છે.

સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે સ્વતંત્રતા ચળવળ પર પોડકાસ્ટ શરૂ કર્યું

- > આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણીના 'આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ'ના ભાગરૂપે, કેન્દ્રીય સંસ્કૃતિ અને પર્યટન મંત્રી જી.કે. રેડ્ડીએ 'અમૃત મહોત્સવ પોડકાસ્ટ' લોન્ચ કર્યું.
- > આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે, સંસ્કૃતિ મંત્રાલય સ્વતંત્રતાના અમૃત મહોત્સવનું આયોજન કરી રહ્યું છે.
- > "અમૃત મહોત્સવ પોડકાસ્ટ" શ્રેણી એ વ્યક્તિઓ અને ચળવળોને શ્રદ્ધાંજલિ છે જેમણે ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું હતું.

જરા યાદ કરો કુરબાની

- > 'જરા યાદ કરો કુરબાની' એ નવા લોન્ચ થયેલા પોડકાસ્ટની પ્રથમ શ્રેણી છે. તે ઈન્ડિયન નેશનલ આર્મી (અથવા આઝાદ હિંદ ફોજ) પર આધારિત એપિસોડ સાથે લાઈવ થયું. આ શ્રેણીમાં સાપ્તાહિક ધોરણે નવા એપિસોડ ઉમેરવામાં આવશે. આ શ્રેણી ફક્ત આ નાયકોની બહાદુરીની વાર્તાઓને યાદ કરવા અને તેમને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે યોગ્ય છે.

શ્રેણીનું મહત્વ

- > 'જરા યાદ કરો કુરબાની' શ્રેણી પ્રેક્ષકોને ભારતની આઝાદી માટે લડનારાઓ દ્વારા સામનો કરવામાં આવતા પડકારો અને સંઘર્ષો પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનાવવાનો પ્રયાસ કરે છે. તે રાષ્ટ્રવાદી ગૌરવને જગાડવાનો અને શ્રોતાઓ માટે પ્રેરણા તરીકે સેવા આપવાનો પણ પ્રયાસ કરે છે.

આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ

- > આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ 75 અઠવાડિયા પહેલા 15 ઓગસ્ટ, 2022થી શરૂ થયો હતો. આ 15 ઓગસ્ટ, 2023 સુધી ચાલુ રહેશે. આ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરતી વખતે, વડા પ્રધાને આગળ વધવા માટે માર્ગદર્શક દૃષ્ટિ તરીકે પાંચ સ્તંભોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો, જેમ કે Freedom Struggle, Achievements at 75, Ideas at 75, Actions at 75, Resolves at 75

ગંગા ઉત્સવ 2021 - નદી મહોત્સવ

- > તાજેતરમાં ગંગા ઉત્સવ- નદી મહોત્સવ 2021ની 5મી આવૃત્તિ શરૂ થઈ છે, જે રાષ્ટ્રીય ગંગા નદીના મહિમાની ઉજવણી કરે છે.
- > ગંગાને 4 નવેમ્બર, 2008ના રોજ ભારતની રાષ્ટ્રીય નદી તરીકે જાહેર કરવામાં આવી હતી.
- > આ કાર્યક્રમમાં ગંગા તરંગ પોર્ટલ અને ગંગા જ્ઞાન પોર્ટલના લોકાર્પણ સાથે અન્ય કેટલાક કાર્યક્રમોનો સમાવેશ કરવામાં આવશે.

તહેવાર દરમિયાન યોજાતી ઘટનાઓ

- સતત શિક્ષણ અને પ્રવૃત્તિ પોર્ટલ:
 - > સતત લર્નિંગ એન્ડ એક્ટિવિટી પોર્ટલ (CLAP) એક લર્નિંગ પોર્ટલ છે જે બાળકોને આખું વર્ષ વ્યસ્ત રાખવા માટે પ્રવૃત્તિઓ, ક્વિઝ, ફોસવર્ક્સ, ચર્ચા મંચનું આયોજન કરશે.
 - > તમામ પ્રવૃત્તિઓનો ઉદ્દેશ બાળકો અને યુવાનોને આપણી નદીઓની સુરક્ષા અને પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે કાર્યવાહી કરવા માટે સંવેદનશીલ અને પ્રેરિત કરવાનો છે.
- ગંગા મશાલ:
 - > આ એક ગંગા ટાસ્ક ફોર્સ (GTF)ની આગેવાની હેઠળનું અભિયાન છે જે 23 સ્ટેશનો સહિત ગંગા નદીના માર્ગની મુસાફરી કરશે જે સ્થાનિક લોકો અને નહેરુ યુવા કેન્દ્ર સંગઠન જેવા મૃતદેહો અને ગંગા મિત્ર, ગંગા પ્રહરી, ગંગા દૂત જેવા સ્વૈચ્છિક જૂથોને સંવેદનશીલ બનાવવામાં મદદ કરશે.
 - > ગંગા મિત્ર, ગંગા પ્રહરી, ગંગા દૂત એ જમીન પર રચાયેલા સમર્પિત સ્વૈચ્છિક જૂથો છે જેમના સંસાધનોનો ઉપયોગ સમુદાય અને લોકોને જોડવા માટે વ્યાપક પણે થાય છે.
 - > GTF એ ડિસેમ્બર 2020 સુધીના ચાર વર્ષના સમયગાળા માટે સંરક્ષણ મંત્રાલયની મંજૂરી સાથે ગંગા સેવાઓમાં તૈનાત ભૂતપૂર્વ સૈનિકોની બટાલિયનનું એકમ છે.
- ગંગા ક્વેસ્ટ:
 - > તે ગંગા, નદીઓ અને પર્યાવરણ પરની રાષ્ટ્રીય ઓનલાઈન ક્વિઝ છે, જેની કલ્પના સૌ પ્રથમ 2019માં નમામી ગંગા કાર્યક્રમને મજબૂત કરવા માટે ગંગા નદી તરફ બાળકો અને યુવાનોને સંવેદનશીલ બનાવવાના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ તરીકે કરવામાં આવી હતી.

ગંગા નદીના સંરક્ષણ માટે સરકારી કાર્યક્રમ

- ગંગા એક્શન પ્લાન:
 - > ઘરેલું ગટરના ઈન્ટરસેપ્શન અને સારવાર દ્વારા પાણીની ગુણવત્તા સુધારવા માટે આ પ્રથમ નદી કાર્ય યોજના હતી.

> રાષ્ટ્રીય નદી સંરક્ષણ યોજના આ યોજનાનું વિસ્તરણ છે, જેનો ઉદ્દેશ ગંગા કાર્ય યોજના ફેઝ-2 હેઠળ ગંગા નદીને સાફ કરવાનો છે.

■ નેશનલ રિવર ગંગા બેઝિન ઓથોરિટી:

> તેની રચના 2009માં પર્યાવરણ સંરક્ષણ અધિનિયમ, 1986ની કલમ 3 હેઠળ કરવામાં આવી હતી.

■ સ્વચ્છ ગંગા કોશ:

> તેની રચના 2014માં ગંગાને સાફ કરવા, કચરાના સારવાર પ્લાન્ટ સ્થાપવા અને નદીની જૈવિક વિવિધતાનું સંરક્ષણ કરવા માટે કરવામાં આવી હતી.

■ ભૂવન-ગંગા વેબ એપ:

> તે ગંગા નદીમાં પ્રવેશતા પ્રદૂષણની દેખરેખમાં લોકોની ભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરે છે.

■ કચરાના નિકાલ પર પ્રતિબંધ:

> 2017માં નેશનલ ગ્રીન ટ્રિબ્યુનલ (NGT)એ ગંગામાં કોઈ પણ કચરાના નિકાલ પર પ્રતિબંધ મૂક્યો હતો.

ગંગા નદી

> તે ભારતની સૌથી લાંબી નદી છે જે 2,510 કિમી છે. તે પર્વતો, ખીણો અને મેદાનોમાં વહે છે અને હિન્દુઓ દ્વારા પૃથ્વી પરની સૌથી પવિત્ર નદી તરીકે આદર આપવામાં આવે છે.

> હિમાલયમાં ગંગોત્રી ગ્લેશિયરના બરફના વિસ્તારોમાં અને અલકનંદા, યમુના, સોન, ગુમતી, કોસી અને ઘાઘરા જેવી અન્ય નદીઓમાં ભગીરથી નદી મળી આવે છે.

> ગંગા નદીનું બેઝિન વિશ્વના સૌથી ફળદ્રુપ અને ગીચ વસ્તી વાળા વિસ્તારોમાંનું એક છે જે 1,000,000 ચોરસ કિમીના વિસ્તારમાં ફેલાયેલ છે.

> ગંગા ડોલ્ફિન નદી લુપ્ત થઈ રહી છે જે ખાસ કરીને આ નદીમાં રહે છે.

> તે બંગાળની ખાડીમાં પડતા પહેલા બાંગ્લાદેશના સુંદરબનમાં ગંગા ડેલ્ટાનું નિર્માણ કરે છે.

આઝાદીનો અમૃત મહોત્સવ: સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે 3 સ્પર્ધાઓ શરૂ કરી

> સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ નિમિત્તે દેશભક્તિ ગીત લેખન, લોરી લેખન અને રંગોળી બનાવવાની ત્રણ દેશવ્યાપી સ્પર્ધાઓ શરૂ કરી છે.

> આ સ્પર્ધાઓ તાલુકા કક્ષાથી લઈને રાષ્ટ્રીય સ્તર સુધીની રહેશે.

> આ સ્પર્ધાઓની જાહેરાત વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ 24 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ મન કી બાતમાં કરી હતી.

> રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ નિમિત્તે આ સ્પર્ધા માટેની એન્ટ્રીઓ બધા માટે ખોલવામાં આવી હતી.

> આ હરીફાઈ “#UnityInCreativity” તરીકે થોડા મહિનાઓ સુધી ચાલશે અને વિજેતાઓને ઈનામ આપવામાં આવશે.

> આઝાદીનો અમૃત ઉત્સવ (Azadi Ka Amrit Mahotsav):

> તે ભારત સરકારની પહેલ છે, જે પ્રગતિશીલ ભારતના 75 વર્ષની ઉજવણી માટે શરૂ કરવામાં આવી છે. તે ભારતના ગૌરવશાળી ઇતિહાસ, લોકો, સંસ્કૃતિ અને સિદ્ધિઓની પણ ઉજવણી કરે છે. આ ઉત્સવ ભારતના લોકોને સમર્પિત છે, જેઓ ભારતને તેની યાત્રામાં અહીં લાવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. ભારતના લોકો ભારતની સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક અને આર્થિક ઓળખનું પણ પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. આ તહેવાર પ્રગતિશીલ ભારતના 75 વર્ષની ઉજવણી પણ કરે છે.

પસુમ્પોન મુથુરામલિંગા થેવર

> તાજેતરમાં પ્રધાનમંત્રીએ 114મી થેવર જયંતી (ગુરુ પૂજા) પર પસુમ્પોન મુથુરામલિંગ થેવરને શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી.

> દર વર્ષે 30 ઓક્ટોબરે પસુમ્પોન મુથુરામલિંગા યુદ્ધની જન્મજયંતિ નિમિત્તે ગુરુ પૂજા ઉજવવામાં આવે છે.

> જન્મ:

> તેમનો જન્મ 30 ઓક્ટોબર, 1908ના રોજ તમિલનાડુના રામનાથપુરમ જિલ્લાના પસુમ્પોન ખાતે થયો હતો.

સુભાષચંદ્ર બોઝ સાથે સંબંધ

> સમાજવાદી અને સુભાષચંદ્ર બોઝના સાથી તરીકે તેમણે 1952થી ઓલ ઇન્ડિયા ફોરવર્ડ બ્લોક (AIFB)ના રાષ્ટ્રીય ઉપાધ્યક્ષ તરીકે સેવા આપી હતી.

> તેઓ ત્રણ વખત AIFBના રાષ્ટ્રીય સંસદીય મતવિસ્તારમાં ચૂંટાયા હતા.

મંદિર પ્રવેશ ચળવળ

> મંદિર પ્રવેશ સત્તામંડળ અને વળતર અધિનિયમ, 1939માં સી.રાજગોપાલાચારીની સરકારે પસાર કર્યો હતો.

> તેમણે દલિતો પર હિન્દુ મંદિરોમાં પ્રવેશ પરનો પ્રતિબંધ હટાવી લીધો હતો.

> તેમણે આ સુધારાને ટેકો આપ્યો હતો અને જુલાઈ 1939માં મદુરાઈના મીનાક્ષી મંદિરમાં પ્રવેશલા કાર્યકર્તા વૈદનાથ ઐયરને મદદ કરી હતી.

કિમિનલ ટ્રાઈબ્સ એક્ટ

> 1920માં બ્રિટિશરોએ મુકુલથોર સમુદાય સામે અમલમાં મૂકેલો કિમિનલ ટ્રાઈબ્સ એક્ટ (CTA) જેની સામે થેવારે લોકોને એકઠા કર્યા હતા અને વિરોધ પ્રદર્શનો અને દેખાવો શરૂ કર્યા હતા, તે તેમના વ્યક્તિત્વને સુધારવામાં એક મોટો સીમાચિહ્ન સાબિત થયો હતો.

- > CTAએ સમુદાયને ટેવાયેલા અપરાધી તરીકે નિયુક્ત કરીને ગુનાહિત ગણાવ્યો હતો.
- > સતત પ્રયાસો બાદ તેમણે 1946માં આ કાયદાને રદ કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.
- > મૃત્યુ:
- > 30 ઓક્ટોબર, 1963ના રોજ તેમનું માંદગીથી અવસાન થયું હતું.

ઓલ ઇન્ડિયા ફોરવર્ડ બ્લોક

- > તેની સ્થાપના સુભાષચંદ્ર બોઝે મે 1939માં કરી હતી. તે ભારતમાં ડાબેરી રાષ્ટ્રવાદી રાજકીય પક્ષ હતો જે 1939માં ભારતીય કોંગ્રેસમાં એક જૂથ તરીકે ઉભરી આવ્યો હતો.
- > ફોરવર્ડ બ્લોકની પ્રથમ ઓલ ઇન્ડિયા કોન્ફરન્સ જૂન 1940માં નાગપુરમાં યોજાઈ હતી અને તેણે 'ઓલ પાવર ટુ ઇન્ડિયન પીપલ' (All Power to the Indian People) નામનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો, જેમાં બ્રિટિશ સંસ્થાનવાદી શાસન સામે લડવા માટે ઉગ્રવાદી કાર્યવાહી કરવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.
- > ફોરવર્ડ બ્લોકનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કોંગ્રેસ પાર્ટીના તમામ કટ્ટરપંથી તત્વોને એકસાથે લાવવાનો હતો. જેથી તે સમાનતા અને સામાજિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલન સાથે ભારતની સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાનો અર્થ ફેલાવી શકે.
- > 23 જૂન, 1942ના રોજ તેના પર પ્રતિબંધ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે તેને ગેરકાયદેસર જાહેર કરવામાં આવ્યું ત્યારે પણ તેણે સફળતા અને ગૌરવ સાથે લોકોના સંઘર્ષને તાજ પહેરાવવામાં ક્રાંતિકારી ભૂમિકા ભજવી હતી.
- > ભારતની આઝાદી બાદ પાર્ટીએ પોતાને સ્વતંત્ર રાજકીય પક્ષ તરીકે ફરીથી સ્થાપિત કર્યાં.

- 2) આઝાદીનો અમૃત મહોત્સવ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. સંસ્કૃતિ મંત્રાલયે રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ નિમિત્તે દેશભક્તિ ગીત લેખન, લોરી લેખન અને રંગોળી બનાવવાની ત્રણ દેશવ્યાપી સ્પર્ધાઓ શરૂ કરી છે.
 2. આ સ્પર્ધાઓ તાલુકા કક્ષાથી લઈને રાષ્ટ્રીય સ્તર સુધીની રહેશે. આ સ્પર્ધાઓની જાહેરાત વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ 24 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ મન કી બાતમાં કરી હતી.
 3. આ હરીફાઈ “#UnityInCreativity” તરીકે થોડા મહિનાઓ સુધી ચાલશે અને વિજેતાઓને ઈનામ આપવામાં આવશે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 (B) 2,3
(C) 1,3 (D) 1,2 અને 3

- 3) શ્રી પદ્મનાભસ્વામી મંદિર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. આ મંદિર 2011માં ચર્ચામાં આવ્યું હતું જ્યારે તેની ભૂગર્ભ તિજોરીમાં રાખવામાં આવેલા 1 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુનો ખજાનો મળી આવ્યો હતો.
 2. ઈતિહાસકારોના મતે આ મંદિર 8મી સદીનું છે.
 3. તે ભારતમાં વૈષ્ણવવાદ સાથે સંકળાયેલા 108 પવિત્ર મંદિરોમાંનું એક માનવામાં આવે છે.
 4. પદ્મનાભસ્વામી ટેમ્પલ ટ્રસ્ટનું નિર્માણ ભૂતપૂર્વ ત્રાવણકોર શાહી પરિવાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

પ્રશ્નોત્તરી

- 1) ગંગા ઉત્સવ 2021 વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. ગંગા નદીનું બેઝિન વિશ્વના સૌથી ફળદ્રુપ અને ગીચ વસ્તી વાળા વિસ્તારોમાંનું એક છે જે 1,000,000 ચોરસ કિમીના વિસ્તારમાં ફેલાયેલ છે.
 2. નેશનલ રિવર ગંગા બેઝિન ઓથોરિટીની રચના 2009માં પર્યાવરણ સંરક્ષણ અધિનિયમ, 1986ની કલમ 3 હેઠળ કરવામાં આવી હતી.
 3. તે ભારતની સૌથી લાંબી નદી છે જે 2,510 કિમી છે.
 4. નેશનલ મિશન ફોર ક્લીન ગંગા (NMCG) દર વર્ષે જાહેર નદીના જોડાણોને મજબૂત કરવા માટે આ તહેવારની ઉજવણી કરે છે.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

- 4) આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.
1. મહાત્મા ગાંધીની જન્મજયંતિની ઉજવણી માટે 2 ઓક્ટોબરના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય અહિંસા દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
 2. 2007માં સંયુક્ત રાષ્ટ્ર મહાસભા દ્વારા આ દિવસની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. જનજાગૃતિ અને શિક્ષણ દ્વારા અહિંસાનો સંદેશ ફેલાવવા માટે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
 3. ગાંધી 1915માં દક્ષિણ આફ્રિકાથી ભારત પરત આવ્યા અને ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસમાં જોડાયા.
- ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?
- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

5) લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 27 મે, 1964ના રોજ જવાહરલાલ નહેરૂનું કાર્યાલયમાં અવસાન થયા બાદ શાસ્ત્રીને વડાપ્રધાન બનાવવામાં આવ્યા હતા.
2. લાલ બહાદુરનો જન્મ વર્ષ 1904માં ઉત્તર પ્રદેશના મુગલસરાયમાં લાલ બહાદુર શ્રીવાસ્તવ તરીકે થયો હતો.
3. 11 જાન્યુઆરી, 1966ના રોજ તાશકંદ, ઉઝબેકિસ્તાનમાં તેનું રહસ્યમય સંજોગોમાં અવસાન થયું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

6) નટ સંકીર્તન વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. ઈમ્ફાલના જવાહરલાલ નહેરૂ મણિપુર ડાન્સ એકેડેમી (JNMDA) ના પેવેલિયનમાં 30 સપ્ટેમ્બર, 2021 થી 'નટ-સંકીર્તન' ઉત્સવ શરૂ થયો.
2. મણિપુર તેની સમૃદ્ધ સંસ્કૃતિ અને વારસા માટે જાણીતું છે.
3. શાસ્ત્રીય રાગમાં, નટ સંકીર્તન ભગવાન કૃષ્ણનું સ્તોત્ર છે જે અનેક સ્વદેશી લયનું સંશ્લેષણ કરે છે.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1 અને 2 (B) 2 અને 3
(C) 1 અને 3 (D) 1,2, અને 3

7) ગાંધી જયંતી વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. 1942માં તેમણે મહારાષ્ટ્રના વર્ધા ખાતે હિન્દુસ્તાની પ્રચાર સભાની સ્થાપના કરી.
2. 1930માં ગાંધીજીએ જાહેરાત કરી હતી કે તેઓ મીઠાના કાયદાને તોડવા માટે કૂચનું નેતૃત્વ કરશે.
3. 1919માં તેમણે સૂચિત રોલેટ એક્ટ(1919) સામે દેશવ્યાપી સત્યાગ્રહ શરૂ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો.
4. 1918માં તેઓ કપાસ મિલના કામદારો વચ્ચે સત્યાગ્રહ આંદોલન માટે અમદાવાદ ગયા હતા.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયા નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

8) પ્રાચીન ભારત પ્રજાસત્તાક વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. પ્રાચીન ભારત લોકશાહી અને પ્રજાસત્તાકવાદના પ્રારંભિક સ્વરૂપોના અસ્તિત્વની સાક્ષી છે.
2. અર્થશાસ્ત્રના મતે રાજાની ખુશી અને લાભ વિષયોના સુખ અને લાભમાં નિહિત છે.
3. ધારાસભાઓની આધુનિક દ્વિગૃહી પ્રણાલીની નિશાનીને પણ પ્રાચીન સંસ્થા સભા તરીકે ઓળખવામાં આવી હતી જેમાં સામાન્ય લોકોનું પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવતું હતું.
4. પ્રાચીન ભારતમાં હસ્તિનાપુર અને ઈન્દ્રપ્રસ્થ જેવા રાજ્યો જ નહીં પરંતુ એવા વિસ્તારો પણ હતા જ્યાં રાજા સિવાય પ્રજાસત્તાક ન હતું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયા નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2 અને 3 (B) 2,3 અને 4
(C) 1,2 અને 4 (D) 1,2,3 અને 4

9) માઉન્ટ મણિપુર અને એંગ્લો-મણિપુર યુદ્ધ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રાજકુમાર તિકેન્દરજીત અને અન્ય ચારને અંગ્રેજોએ ફાંસી આપી હતી, જ્યારે કુલચંદ્રને અન્ય 22 લોકો સાથે આંદામાન ટાપુઓ પર મોકલવામાં આવ્યા હતા.
2. 1890ના બળવામાં બળવાખોર જૂથ દ્વારા સુરચંદ્રને દૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને કુલચંદ્રને રાજા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.
3. આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓમાં માઉન્ટ હરિયત ત્રીજું સૌથી ઊંચું શિખર છે.
4. યુદ્ધને કારણે મણિપુર સત્તાવાર રીતે બ્રિટિશ કાઉનના પરોક્ષ શાસન હેઠળ રજવાડા બની ગયું હતું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

10) આઝાદ હિંદ સરકાર વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આઝાદ હિન્દ સરકારની સ્થાપનાની વર્ષગાંઠ દર વર્ષે 21 ઓક્ટોબરે ઉજવવામાં આવે છે.
2. સુભાષચંદ્ર બોઝે દેશની બહારથી આઝાદીની લડતનું નેતૃત્વ કર્યું હતું.
3. 1938માં બોઝ હરિપુરામાં કોંગ્રેસના પ્રમુખની ચૂંટણી જીત્યા હતા.
4. 1919માં સુભાષચંદ્ર બોઝે ઈન્ડિયન સિવિલ સર્વિસ (ICS) ની પરીક્ષા પાસ કરી હતી.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

- (A) 1,2,3 (B) 2,3,4
(C) 1,2,4 (D) 1,2,3 અને 4

11) રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય મહોત્સવ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. રાષ્ટ્રીય આદિવાસી નૃત્ય ઉત્સવ (National Tribal Dance Festival) રાયપુરમાં 28 ઓક્ટોબરથી 30 ઓક્ટોબર દરમિયાન યોજાશે.
2. સાયન્સ કોલેજ ગ્રાઉન્ડમાં છત્તીસગઢ સરકારની પ્રવાસન વિકાસ યોજના હેઠળ આ ફેસ્ટિવલનું આયોજન કરવામાં આવશે.
3. આ ઉત્સવમાં ભારતના અનેક રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના આદિવાસી નૃત્ય જૂથોની ભાગીદારી જોવા મળશે. ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2 અને 3

12) સ્વતંત્રતા ચળવળ પર પોડકાસ્ટ વિશે નીચેના વિધાનો ધ્યાનમાં લો.

1. આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણીના 'આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ'ના ભાગરૂપે, કેન્દ્રીય સંસ્કૃતિ અને પર્યટન મંત્રી જી.કે. રેડ્ડીએ 'અમૃત મહોત્સવ પોડકાસ્ટ' લોન્ચ કર્યું.
2. આઝાદીના 75 વર્ષની ઉજવણી નિમિત્તે, સંસ્કૃતિ મંત્રાલય સ્વતંત્રતાના અમૃત મહોત્સવનું આયોજન કરી રહ્યું છે.
3. "અમૃત મહોત્સવ પોડકાસ્ટ" શ્રેણી એ વ્યક્તિઓ અને ચળવળોને શ્રદ્ધાંજલિ છે જેમણે ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું હતું.

ઉપરોક્ત આપેલ નિવેદનોમાંથી કયાં નિવેદનો યોગ્ય છે?

(A) 1,2

(B) 2,3

(C) 1,3

(D) 1,2 અને 3

શારીરિક ફસોટીમાં પાસ થનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્પેશીયલ બેચનું આયોજન

નવી બેચ શરૂ

10%
DISCOUNT

સર્વશ્રેષ્ઠ તૈયારી
કરાવવાની ખાતરી

PSI/ASI

Prelims + Mains

કોન્સ્ટેબલ

ફ્રી રીડીંગ
ટ્રમ

રાજકોટ, અમદાવાદ અને ગાંધીનગરની શ્રેષ્ઠતમ
ફેકલ્ટી દ્વારા શિક્ષણ તથા માર્ગદર્શન

ગણિત, REASONING અને કાયદામાં
સ્કોર કરાવવા ગેરેન્ટેડ તૈયારી

દુ ધી પોઈન્ટ પરીક્ષાલક્ષી
એડવાન્સ લેવલ મટીરિયલ્સ

Daily, Weekly, Monthly
OMR દ્વારા
TEST નું આયોજન

ફ્રી ટ્રાયલ લેકચર

21/12/2021

સમય 2 થી 6:30

દરરોજ 4 કલાક

ICE
INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત

81406 - 01110
81407 - 01110

offline

ગાંધીનગર

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની લેટેસ્ટ માહિતી અને ફ્રી મટીરિયલ્સ
તેમજ રેગ્યુલર કન્ટેન્ટ અફેર્સ મેળવવા માટે
નીચે આપેલા અમારા
Social Media Icon પર Click કરો.

 JOIN OUR WHATSAPP GROUP
joinicerajkot.com

 JOIN OUR TELEGRAM
t.me/icerajkotofficial

 YouTube
ICE RAJKOT

 Instagram
ICE RAJKOT

 Facebook
like | comment | share
ICE RAJKOT

 twitter
ICE RAJKOT